

Agendaformulier B&W-vergadering 26 november 2024

Portefeuillehouder	Arjan Kampman Agendaletter D Roelof Bleker Agendaletter G		
Onderwerp	Inning eigen bijdrage bewoners Gemeentelijk Opvang Oekrainers met ingang van 1-1-2025		
Openbaar	<i>Openbaar: ja, muv bijlage 1</i>		
Organisatieonderdeel (cluster of afdeling)	Cluster Strategie en Beleid Sociaal	Corsanummer:	2400034568
Schrijver	J.E.M. Bannenberg	Casenummer	BV24000464
Urgentie			
Raadsbesluit nodig	Nee		
Raad informeren	Ja		

Mee geadviseerd door	(DIR/GOO) Irma Meijer, (DIR/WI/BB) Debby Kotte, (DIR/PS/BCS) Menno Oppedijk.
Advies gemeentesecretaris	

Conceptbesluit**De portefeuillehouders stellen voor:**

1. De invoeringsdatum van de eigen bijdrage voor gas, water, elektra en voor maaltijden definitief te bepalen op 1 januari 2025 voor de locaties Noordmolen en Tesinkweide (zonder maaltijden);
2. Bij de beoordeling van de eigen bijdrage 15% boven op het benodigde inkomen vrij te laten voor de berekening van de eigen bijdrage, zodat "werken loont";
3. De bewonersregistratie van de Noordmolen en Tesinkweide, in combinatie met uitgangspunten van een gezamenlijke huishouding volgens de Participatiewet, leidend is voor het vaststellen van de gezinssamenstelling en daarmee de hoogte van de eigen bijdrage.
4. De raad:
overeenkomstig bijgevoegde brief te informeren.

Publieksvriendelijke samenvatting

Het Rijk heeft bepaald dat, met ingang van 1 januari 2025, Oekraïense ontheemden in de gemeentelijke opvang een eigen bijdrage (1*) moeten gaan betalen. Deze bijdrage heeft betrekking op de kosten voor gas, water en elektra en (indien aan de orde) verstrekte maaltijden. Het college heeft hier een aantal uitgangspunten voor vastgesteld.

1*) GWE (gas, water en elektra):

105 euro per maand per volwassen ontheemde. Een gezin betaalt maximaal twee keer 105 euro, dus 210 euro. *Alleen voor locaties waar maaltijden standaard worden verstrekt:*

242,48 euro per maand, per volwassen ontheemde. Een gezin betaalt maximaal twee keer 242,48 euro, dus 484,96 euro.

B&W besluit dd.

(In te vullen na de vergadering door loco-gemeentesecretaris)

Inleiding en voorgeschiedenis

De Handreiking voor de invoering eigen bijdrage (gas, water, elektra en eventueel maaltijden) voor ontheemden uit Oekraïne is bekend gemaakt. De basis voor deze Handreiking is de gewijzigde Regeling opvang ontheemden Oekraïners en de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïners. Het Rijk voorziet een ingangsdatum van 1 juli 2024, maar er is sprake van een implementatieperiode van 6 maanden voor de invoering. De feitelijke inning van de maandelijkse eigen bijdrage start in Enschede in januari 2025.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

De relatie met de strategische opgave is: Inclusief Enschede: 1.1. "elke inwoner heeft de mogelijkheid tot financiële zekerheid en stabiliteit".

Door de inning van een eigen bijdrage voor gas, water, elektra en (indien aan de orde) maaltijden bij bewoners van de gemeentelijke opvanglocaties wordt beter aangesloten bij de inkomenssituatie van andere bewoners in onze gemeente met bijvoorbeeld een Participatiewet uitkering. Het uitgangspunt van de eigen bijdrage is dat Oekraïners die een toereikend inkomen verdienen meebetalen aan de kosten van de opvang. Dat is ook het uitgangspunt van veel andere wettelijke regelingen voor niet-vluchtelingen. Als iemand voldoende inkomen heeft wordt de ondersteuning vanuit de overheid verminderd of stopgezet. Dit is ook in lijn met de uitgangspunten van de Participatiewet.

Argumenten

1.1 We innen een eigen bijdrage bij Oekraïners die wonen op een locatie met maaltijdvoorziening

De hoogte van de eigen bijdrage regeling is door het Rijk bepaald, maar er is geen uniforme uitvoeringsinstructie. Dit betekent dat er op een beperkt aantal onderdelen per gemeente moet worden bepaald hoe uitvoering wordt geven aan de regeling. Dit geldt voor: de definitie van gezinssamenstelling en het uitgangspunt "werken moet lonen". Op dit moment gaat het bij de locatie van de Noordmolen om het innen van de eigen bijdrage voor gas, water, elektra en maaltijden bij bewoners die een inkomen hebben uit werk of zelfstandige activiteiten.

1.2 We innen een aangepaste eigen bijdrage bij Oekraïners die wonen op een locatie zonder maaltijdvoorziening

Voor de argumentatie van het innen van de eigen bijdrage de wordt verwezen naar de argumenten onder 1.1. Verschil met de locatie Noordmolen is dat er geen eigen bijdrage voor eten wordt geïnd voor de maaltijden. Dit heeft te maken met het feit dat op de locatie Tesinkweide geen maaltijden door de gemeente worden verstrekt.

2.1 Werken moet lonen

Wij willen, overeenkomstig de P-wet, werken vanuit het principe "werken moet lonen". Dit betekent dat bij de beoordeling van de eigen bijdrage, per gezin, uit gaan van een minimaal inkomen van 115% van de norm leefgeld + eigen bijdrage. Hiermee wordt een deel van het inkomen vrij gelaten. Met de 115% wordt aansluiting gezocht bij het percentage, dat naar alle waarschijnlijkheid gaat gelden als standaard percentage vrij te laten inkomen, in de P-wet. Met het principe: "werken moet lonen" wordt aangesloten bij het advies van de VNG en is overeenkomstig het voorstel van de gemeente Hengelo. Zie bijlage 1 VNG advies bij dit voorstel.

3.1 We nemen de definitie voor 'gezinssamenstelling' over uit de Participatiewet

Wij stellen voor om, indien de bewonersregistratie geen duidelijkheid geeft, overeenkomstig de definitie gezamenlijke huishouding van de P-wet, bij Oekraïneleefgeld en eigen bijdrage berekeningen- uit te gaan van navolgende definitie voor leden van een gezin/gezamenlijke huishouding:

Voor het begrip: "gelijkgestelde partners en kinderen" uit de Regeling opvang ontheemden Oekraïners wordt aansluiting gezocht bij de definitie uit de Participatiewet: "gezamenlijke huishouding". Hierbij zijn de volgende toetsingsvoorwaarden van belang:

- overwegend op hetzelfde adres wonen;
- wederzijdse zorgplicht (voor elkaar en de eventuele kinderen), en
- een financiële verstrengeling (o.a. rekeningen voor elkaar betalen)

Wanneer een stel/gezin niet officieel staat geregistreerd als partners worden beide individuen beschouwd als zelfstandige individuen. Dan wordt per individu bekeken of hij/zij inkomsten heeft, en dus of hij/zij een eigen bijdrage moet betalen. Is er geen officiële registratie van de partners, dan wordt de definitie van de P-wet: "gezamenlijke huishouding" gebruikt volgens de hierboven genoemde toetsingsvoorwaarden.

4. We sturen een brief aan de raad.

Het college wenst de raad met bijgevoegde brief actief te informeren.

Risico's

1. Bijzonder lastig in deze is dat nog steeds de inzage in Suwinet juridisch door het Rijk niet goed is afgehecht. Suwinet-raadpleging maakt het voor de inkomensconsulenten gemakkelijker om tot een bepaling van het inkomen te komen. Het Rijk heeft toegezegd op korte termijn de benodigde juridische grondslag wel gereed te hebben.
2. De bedragen die als eigen bijdrage gelden zijn landelijk bepaald. Wij voorzien niet veel weerstand tegen een bijdrage aan gas, water en elektra-kosten, maar wél tegen de eigen bijdrage voor maaltijdverstrekking. Om de regeling uitvoerbaar te houden is landelijk gekozen voor één standaard bedrag, ongeacht of mensen 1, 2 of 3 maaltijden op locatie nuttigen. Voorspelbaar is dat mensen vinden dat zij teveel moeten betalen als zij minder dan 3x mee-eten.
3. Stellen die niet gehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap hebben worden als gezin/gezamenlijke huishouding aangemerkt. Dat is een relatief ruime interpretatie en levert daarmee een juridisch risico op.
4. Additionele druk op de bezwaarschriftenprocedure wordt voorzien; door gesprekken voorafgaand aan de vaststelling van de eigen bijdrage wordt getracht bezwaren zoveel als mogelijk tegen te gaan.
5. De inning van de eigen bijdrage vraagt om aanvullende afspraken met de deurwaarder. Er is op dit moment nog geen sprake van een juridische grondslag om als gemeente zelf, zoals bij de P-wet, tot incasso over te gaan.
6. Het is niet mogelijk om de toegang tot de opvang te ontzeggen indien men niet betaalt. Wel zal dan overgegaan worden tot loonbeslag of beslag op goederen via de deurwaarder. Bij achterstallige betalingen van de eigen bijdrage zal de deurwaarder worden ingeschakeld, om te voorkomen dat de bedragen te hard oplopen.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

De geïnde bijdragen worden verrekend met de eindafrekening van de rijksbijdrage voor de opvang van ontheemden. Per saldo is dit effect neutraal. Aan uitvoeringskosten is het de verwachting dat ongeveer 1,5-2 fte (ca 0,1 - 0,2 mln) voor de huidige groep aan extra personele inzet nodig is. Deze kosten maken onderdeel uit van het rijks tarief en worden daarmee gedekt uit het product Opvang Ontheemden. De inzet van de benodigde extra formatie van 1,5-2 fte gaat uit van de aantallen Oekraïners per 1 november 2024.

Afweging en alternatieven

Het niet uitvoeren van de eigen bijdrage is in strijd met de landelijke regeling. Er zijn binnen de landelijke regeling twee alternatieven:

1. **Werk niet laten lonen.** Dit betekent dat wij bij de beoordeling van de eigen bijdrage, per gezin, uit willen gaan van een minimaal inkomen van 100% van de norm leefgeld + eigen bijdrage. Hiermee laten we geen deel van het inkomen (15%) vrij. Hierdoor loont het werken niet. Dit vinden we niet wenselijk.
2. **Het begrip gezin/gezamenlijke huishouding.** Geen maatwerk toepassen door strikt gebruik maken van de inschrijving in het BRP (Basisregistratie Personen) gehuwd of geregistreerd partner. Uitsluitend uitgaan van de BRP registratie is een onwenselijke situatie. Veel Oekraïners kunnen niet beschikken over een formele registratie van gehuwd of geregistreerd partner.

Participatie

N.v.t. Zie communicatie met direct betrokkenen.

Communicatie met direct betrokkenen:

Een zorgvuldige communicatie naar bewoners van de Noordmolen en Tesinkweide is voorbereid. Deze communicatie is gestart met een algemene brief over de eigen bijdrage. (9 september 2024) Deze brief, vooraankondiging op het formele besluit, wordt gevolgd met een brief die ingaat op de feitelijke hoogte van de te betalen eigen bijdrage. Op de locaties worden spreekuren gehouden. Tijdens deze spreekuren wordt uitleg gegeven over de eigen bijdrage en de persoonlijke omstandigheid indien er geen mogelijkheid bestaat om de eigen bijdrage te betalen. Daarna wordt de definitieve beschikking opgesteld, waarin wordt geattendeerd op de mogelijkheid tot bezwaar. Ook informeren wij mensen vanaf het begin wat er kan gebeuren wanneer zij niet betalen (hoge incassokosten, loonbeslag, beslag op goederen).

Interne communicatie

PR over besluit:

n.v.t.

Persbericht, nee

Vervolg

n.v.t.

Bijlage(n)

	Omschrijving	College	Raad	Niet actief publiceren	Geheim
Bijlage 1	Advies VNG voor het innen van de eigen bijdrage.	Ja	Ja	Ja	Nee
Bijlage 2	Brief aan de raad	Ja	Ja	Nee	Nee